

הרה"ג ר' אמתי בן-דוד שליט"א

תגובות חשובות וגילויים מרעישים

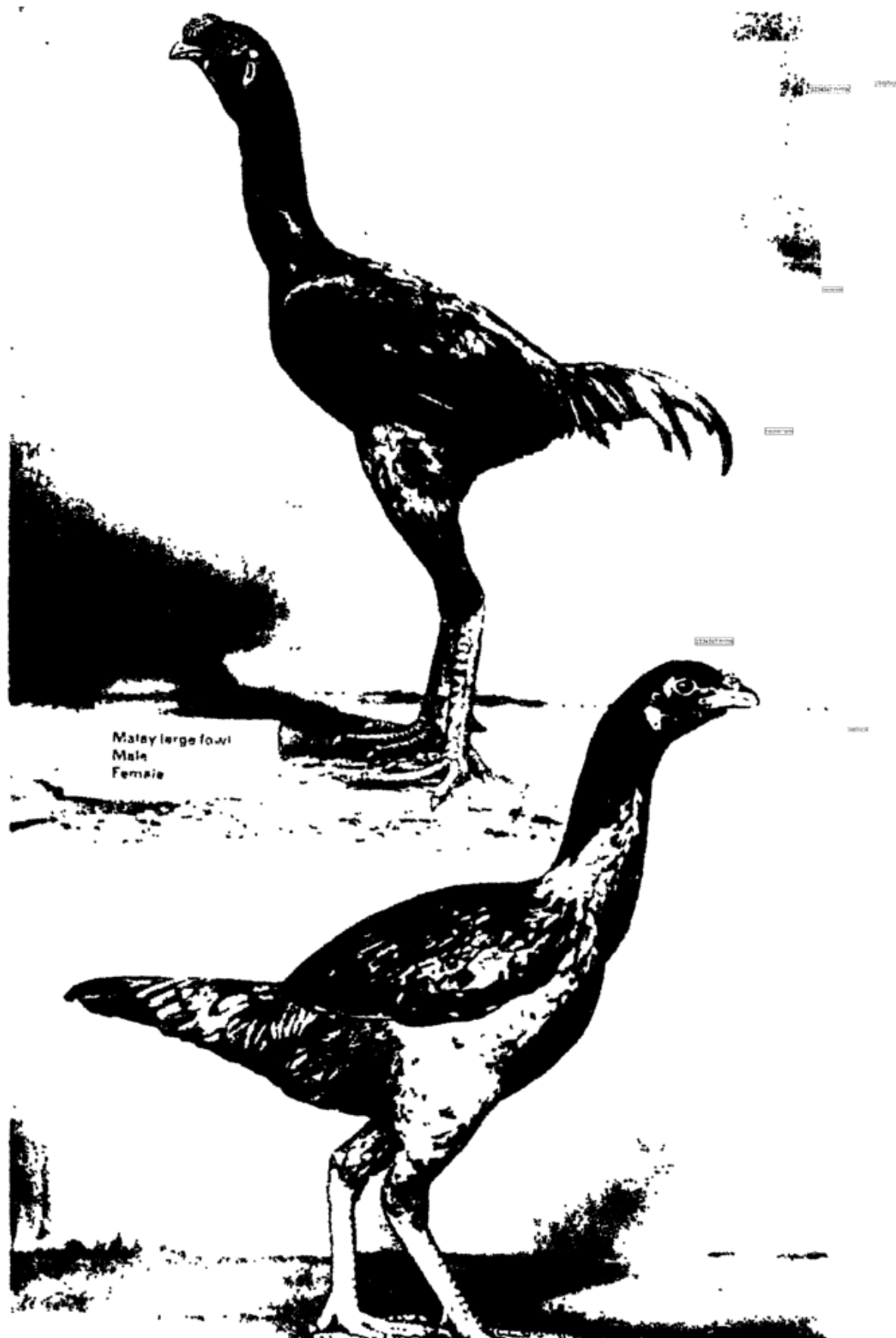
למאמר 'שינויים בגוף התרגול שלנו' (מ'צהר' חלק ו')

לאחר הוצאתו לאור עולם של 'צהר' חלק ששי בחודש מנחם-אב תשנ"ט, ובו (בעמוד שא) התפרסם מאמר מפרי עטי: 'בענין שינויים בגוף התרגול שלנו', קבלתי תגובות רבות, בע"פ ובכתב, אשר יש בהן בכדי לשפוך אור חדש על הנושא החשוב המדובר, שהוא אבן יסוד בשולחנו הטהור של כל יהודי. תגובות אלו פקחו את עיני בדברים שלא ידעתי עליהם בכתבי את המאמר, וכן חזרתי כי בחלק מהדברים שכתבתי, וראיתי צורך להודיע על הפרישה באותו מקום בו הודעתי על הדרישה.

המכתב הראשון, קבלתי מאת הרה"ג מ"מ לובין, מעי"ת בני-ברק יע"א, וז"ל: "ראיתי את מאמרו הנכבד בספר 'צהר' בנידון 'שינויים בתרגולים בזמננו'. אין ספק כי כבודו האריך לברר וללבן את פרטי הדין והמציאות, אולם כמדומני שמרוב דברים נעלמה הבעיה העיקרית. ובמקצת נגע בה, אולם לאח"מ נדונה כלאחר יד. וכפי הנראה זה שורש הבעיה והתגלית לכל השינויים הנראים. ואפרט: א. אין ספק כי התרגול הוא עוף טהור מימות עולם. אולם אעפ"כ מבואר בש"ס דקיימים סוגי תרגולים אסורים, חולין סב ע"ב תרגולא דאגמא ותרגולתא דאגמא. ובנדה נ ע"א וכו'... ואעפ"כ אין לנו מן הסתם לחוש

כיון שמסורתנו שהתרגולים שאנו אוכלים הם הם המותרים, וזו אינה צריכה לפנים. אלא שלדאבוננו התחילו חכמי המדע מאומות העולם בעשרות השנים האחרונות להכליא כל מיני סוגי עופות בלי שום פיקוח (וק"ו פיקוח הלכתי), וגסתרים בפרטי מעשיהם תחת שם 'סודות מסחריים', אולם עכ"פ המתמצא קצת בשטח והקורא בספריהם, ימצא דברים מפורשים וברורים בהכלאת כל מיני סוגי עופות מהמזרח הרחוק ועד המערב. ההכלאות נעשות כמוכן ליעול תפוקת הבשר והביצים. גווני העופות ועיצובם ניתנים לשינוי כרצון המגדל. אשר ע"כ נראה דכל השינויים הנמצאים, הביצים העגולות וצורת האצבעות הם שינויים כתוצאה מהנ"ל. ולכן כמדומה שזה שורש הבעיה. מהו דין ההכלאות, ולא להכנס לסימנים עצמם, ובעיה זו חמורה מאד, אפילו את"ל שיש צדדים להיתר, כיון שנעשה בידי זרים ללא שום פיקוח וערבות. ואפילו ללא השינויים מחויבים אנו לברר את מקור היוצרותם של העופות. ע"כ באתי לבקשו אם אדרבה יוכל לברר וללבן סוגיא זו של עוף טמא הבא על הטהור מה דין הולד היוצא ממנו, אשר הנושא מוזנח מאוד לצערינו. ובמאמרו הנ"ל כאילו והוכשר הענין. ע"כ באתי לעוררו בכל הכתוב לעיל. בברכה ובהוקרה וכו'.

ג.ב. מצורף בזה תמצית קצרה. צילומים מספריהם המוכיחים על הדברים

התרנגול הפלאי ממזרח אסיה ממנו מכליאים מיני תרנגולים באירופה

מיני תרנגול להכלאה

האמורים לעיל ניתן לקבל, אם רצונו בכך יודיעני".

שבעופות מתעבר, וכן נקט בפשיטות גדה נ ע"ב בחזו"א.

במכתבו השני צירף צילומים מפורטים על זני תרנגולים המצויים כיום בשוק (גם בארץ ישראל), מאילו זנים הורכבו, מה מקורם, טבעם, דרך גידולם וכדומה. [שפירוטם יובא בהמשך].

והוסיף עוד לכתוב, ח"ל: "פרטי המציאות, עם התפתחות המדע במאה השנים האחרונות נעשו הכלאות ע"ג הכלאות של כל מיני תרנגולים למיניהם ללא שום פקוח. לדברי המכליאים נעשו הכלאות עם עופות בר, והכל כדי ליעל את תפוקת העופות, הדברים הנ"ל פשוטים וברורים לכל פותח ספר מדע ויודע מהנעשה בתחום זה..."

ב. בעולם קימים עשרות ואולי מאות סוגי תרנגולים ויש שמשונים ביותר ויש בפחות... וחלק מהם יכולים להיות תרנגולא דאגמא שהוא מין תרנגול, או העוף הקרוי בלשון המדע 'שכוי ענק' שהוא ה'אויהער הוך' המובא בשו"ת מהרי"ל סי' צה, שי"א שהוא ה'דוכיפת'...

ג. תופעת הביצים העגולות במספר לא מבוטל הרי היא מעוררת את החששות הנ"ל אחרי אשר נאמנים עלינו דברי רבותינו ז"ל דבעוף טהור אין מצויים כאלו כלל. ואף תופעת חילוק אצבעות הרגלים המצוי כיום בתרנגולים מספקת עלינו את הדרך כנ"ל. אשר על כן לא יתכן להתעלם ולומר ספק הרכיבו ואת"ל דילמא עוף טהור הוא, דכיון דההרכבות נעשות אין זה ספק כלל, ונשאר רק לדון אם עוף טהור או טמא. וכיון שריעותא לפנינו מחויבים לברר.

ד. כלל דאין טהור מתעבר מטמא נאמר רק בבהמות ולא נזכר כלל בעוף, ועיין באחרונים שהוכיחו מדברי תוס' גדה

ה. עוף טהור הבא על נקבה טמאה - הרי הולד כדין האם, ואסור במוחלט. כן מבואר בחזו"א (יו"ד סי' יג ס"ק יא), וכן הוא במנחת יצחק (ח"ה לא, ג). עוף טמא הבא על הטהור, אי חשינן לזרע האב הרי הולד אסור, ואף אי לא חשינן יש לאסור למ"ד זוז"ג אסור, ובחזו"א הנ"ל מבואר שבזוז"ג הנ"ל קי"ל לאיסור, אלא דיש לדון מדברי התוס' גדה נ' ע"ב דבעופות מעפרא קא גביל הולד מותר. אולם סברת תוס' אינה מוכרעת דהכי נקטינן, מאחר דבתוס' חולין לא ס"ל הכי, וכ"מ דעת הר"מ דבמין ל"ש מעפרא קגביל אלא אך ורק לגבי אסור טריפה.

היוצא מהנ"ל דאם האם טמאה אסור במוחלט, ואם האב טמא תליא בפלוגתא הנ"ל. עכ"ל הכותב החשוב, יצ"ו.

עיון קצר בצילומים שצורפו למכתב (מתוך מדריך בשפה האנגלית, לגידול עופות במשק המודרני) - החשיך את עיני ועצר את נשימתי: רשימה ארוכה של עשרות זני תרנגולים ועופות הדומים לתרנגולים, במקצת דמיון או בהרבה, ביניהם עופות בעלי מראה משונה, וצורות אפייניות לעופות ממינים אחרים (כתפיים מוגבהות כשל דורס, רווח [פישוק] גדול בין שתי הרגלים - כשל מהלכי שתיים, חוסר כרכולת, מקור עבה מאד, חזה מוגדל ורגלים דקות - כשל בעלי התעופה, נוצות הגדילות בכיוון הפוך, ועוד דמויות שונות ומשונות). בחלק מהעופות גם מצויין מקום המוצא הטבעי שלהם, כמו ביערות העד שבמזרח אסיה (עופות בר) ושאר מקומות שאין שם ישוב יהודי, וודאי שלא מסורת. על אחד מהם (כמדומני זן

ה'קורניש') - מציין החוקר, שקשה לגדלו עקב תוקפנותו ודורסנותו ומהירות תנועתו. על זן אחר מזהיר שיש להפריד ממנו את האפרוחים בטרם יבקעו מביצתם, למען לא יטרפום הוריהם. על זן נוסף הוא מציין שהוא בעל יכולת תעופה כשל ציפורי הדרור, ועוד תופעות בלתי רגילות.

מכל המינים האלה, מובא שם, פיתחו את זני התרנגולים המצויים בארצותינו, במחשבה וכוונה להגדיל את כמות הבשר והביצים. ומבחינה רשמית, כל אותם בני תערובת - מכוונים כולם בשם 'תרנגול הבית', והכותב מציין שהם ידועים כבר ברחבי העולם, ומשמשים כתרגולי בשר וביצים, ברחבי ארה"ב ואנגליה ושאר ארצות 'מתורבתות'.

וכל הדברים הללו, מדוברים בהכלאות טבעיות, של המינים הנזכרים (שגדלים ביחד ופרים ורבים זה מזה), ואז לפחות יש בידינו את הכלים המקובלים, 'מסורת', 'זה וזה גורם' ו'חוששים לזרע האב'. אך המכתבים הבאים שקבלתי, מדברים על נושא מורכב הרבה יותר, והוא 'ההנדסה הגנטית'.

בערך כחודש לאחר פרסום המאמר, שוחח עמי שיחה נרגשת - מר ע.ר. נ"י, סוחר חיות-מחמד במקצועו, שהפנה אותי לחנות חיות-מחמד באחת מהערים הגדולות, המספקת ללקוחותיה אפרוחים 'לפי הזמנה'. הלקוח יכול לבחור מראש, בטרם יקנה את האפרוח - את צבעו, גודלו, סוג מזונו, צבע ביציו, קולו וכדומה, והמוכר ממלא את דרישתו. ושוב, ירדתי לאחד המושבים, והראוני שם תרנגולים בעלי כרבות משונות, בצורת כוס, פרח, מגורה ועוד כהנה וכהנה, נוצות זנב זקופות או שוככות, צבעים מבריקים בצבעים רועשים וכו' -

וכל אלה, יוצאים באפרוחי תרנגולים רגילים למראה, שאין שום שינוי ניכר בקטנותם, כי תכונות אלו הוטבעו בתורשתם ומתגלות עם גדילתם. ועוד גדלה תדהמתי, כאשר ראיתי בחנות לממכר 'חיות בית', בתוככי השכונות החרדיות שבציה"ק ירושלים ת"ו, כלוב - ובו זן תרנגולים הנקרא 'תרנגולת נשרית', אשר שמה מעיד על יחוסה ועל מראה, שצוארה נראה כצואר הנשר הקרח, אדום וערום מנוצות, ושאר גופה הוא כתרגולת. ובימי חודש אב, קנו ממנו מאפרוחי תרנגולות אלו, יהודים יראים ושלמים, וגידולם בחצרותיהם עד ערב יו"כ לשם מנהג הכפרות!!! כאשר באתי בטרוניה אל המוכר, הצטדק ואמר שמקור התרגולות הללו הוא 'דוקא' מאדם-דתי, והוא מוכר רק לצורך מחמד ושעשוע, ואין הוא אחראי לאנשים ששוחטים אותם לכפרות, כי כל שוחט בר בי רב דחד יומא, רואה לפניו מין משונה, ועליו להמנע מלשחטו.

ועוד החלו קרובים וידידים לשלוח אלי קטעי עתונות ומאמרים מדעיים מרחבי תבל, על תופעת ה'הנדסה הגנטית', הן בצמחים (פירות עמידים לפגעי מזג אויר ומזיקים, נוחים לקילוף וחסרי גרעינים. וצמחים חסינים למחלות ולחום וקור), והן בבעלי חיים (בעלי בשר משובח, חסינים למחלות וכדומה), ובמסתרים אף אל האדם שולחים ידם (ל'תכנון' בני אדם בריאים וחסונים, יפים וכו'). ועל התנגדות רחבה המתעוררת בעולם נגד החדרת תוצרי הפיתוחים הללו - לשוק המזון של האדם. אך מ"מ ברור וידוע שכשם שבשוק - כבר יש עמנו ירקות ופירות מהונדסים, כך גם מוחדרים כל הזמן בהמות ועופות בזנים ומינים מהונדסים חדשים לבקרים, בלי פיקוח וידיעה.

בעודי משתומם כחדא שעה, נפגשתי בבית ההוראה של מו"ר הגאון רבי משה הלבדשטאם שליט"א, חבר בד"ץ העה"ח, עם תלמידו המובהק הרה"ג חזקיהו יוסף כהן שליט"א, רב משחטת 'עוף ראשון' שבראשון לציון, שאיתמחי גברא רבה בכל נושא ההנדסה הגנטית, והגיע לתגליות מרעישות, אך מ"מ עדיין הוא הולך מתן מתן בשקט ובתבונה בלי צעקות ומלחמות, כדי לכונן הדברים לאט לאט על כשרותם, מתוך הסכמה כללית של כל גדולי הדור. והוא העמידני על האמת בכל ענינים אלו, לאחר שהוכיח אותי והוכיח לי שהמאמר שכתבתי ב'צהר' - מתעלם כמעט מהבעיה האמיתית ופותר בעיות אחרות לגמרי. הוא הוציא מאמתחתו תילי תילים של ראיות ומסכת עדיות, ואח"כ הרעיף עלי מכתבים רבים וארוכים ובהם מידע רב ופולפול דאורייתא בכל הנושא הרחב והעמוק. קטעים ושביבים ממאמריו ומחקריו אביא כאן לתועלת הציבור (עד יצא כנגה צדקו בספרו החשוב העומד לצאת לאור עולם בימים הקרובים בשעטו"מ):

ראשית הסביר לי הרה"ג הנ"ל, שכל 'נסיונותי' ו'בדיקותי' במאמר - היו בסוג מצומצם של תרנגולות מצויות באיזורים מושגחים היטב מבחינה כשרותית, כך שאינם משקפים כלל את המציאות בשאר חלקי הארץ. ושחשבתי בתמימותי שכל תרנגולת לבנה היא מסוג 'לגהורן', ואינו. כי התרנגולות בהן בדקתי היו בעלות נוצות דלילות, בעור הלגהורן הוא בעל נוצות לבנות מלאות ונפוחות, וכרכולת אדומה בוהקת.

ואז הראני מראות אסורות, והייתי משוגע ממראה עיני אשר ראיתי, תצלומים והסרטים מהתנהגותן של תרנגולות

מסויימות מזן 'לגהורן', משחיטה ששחט באיזור השפלה. שם ראיתי תרנגולת המהלכת ומקפצת על גבי מוט דק, בחלוקת אצבעות שתיים לכאן ושתיים לכאן, עד כדי כך, שכאשר ניסה הרב הנ"ל להסיט בכח את האצבע שתפסה באחורי המוט, ולהשאיר את האצבע היתרה שתעמוד לבדה (כדי שתהיינה שלש לכאן ואחת לאחור), סירבה התרנגולת ולא הצליחה לעמוד כך (אפילו דקה אחת לא יכלה לעמוד כתרנגולות כשרות אחרות). מלבד זאת התעופפה התרנגולת למרחקים עצומים כציפור כנף, ושוב נעמדה על המוט בחילוק אצבעות (והלכה לארכו כך, כדרכו של עוף התוכי הטמא). תמונות נוספות הראני מ'בית מחקר גנטי' שם מגדלים את ה'תרנגולת הנשרית' והוא הנציח במצלמתו את כל השינויים הניכרים בגופם.

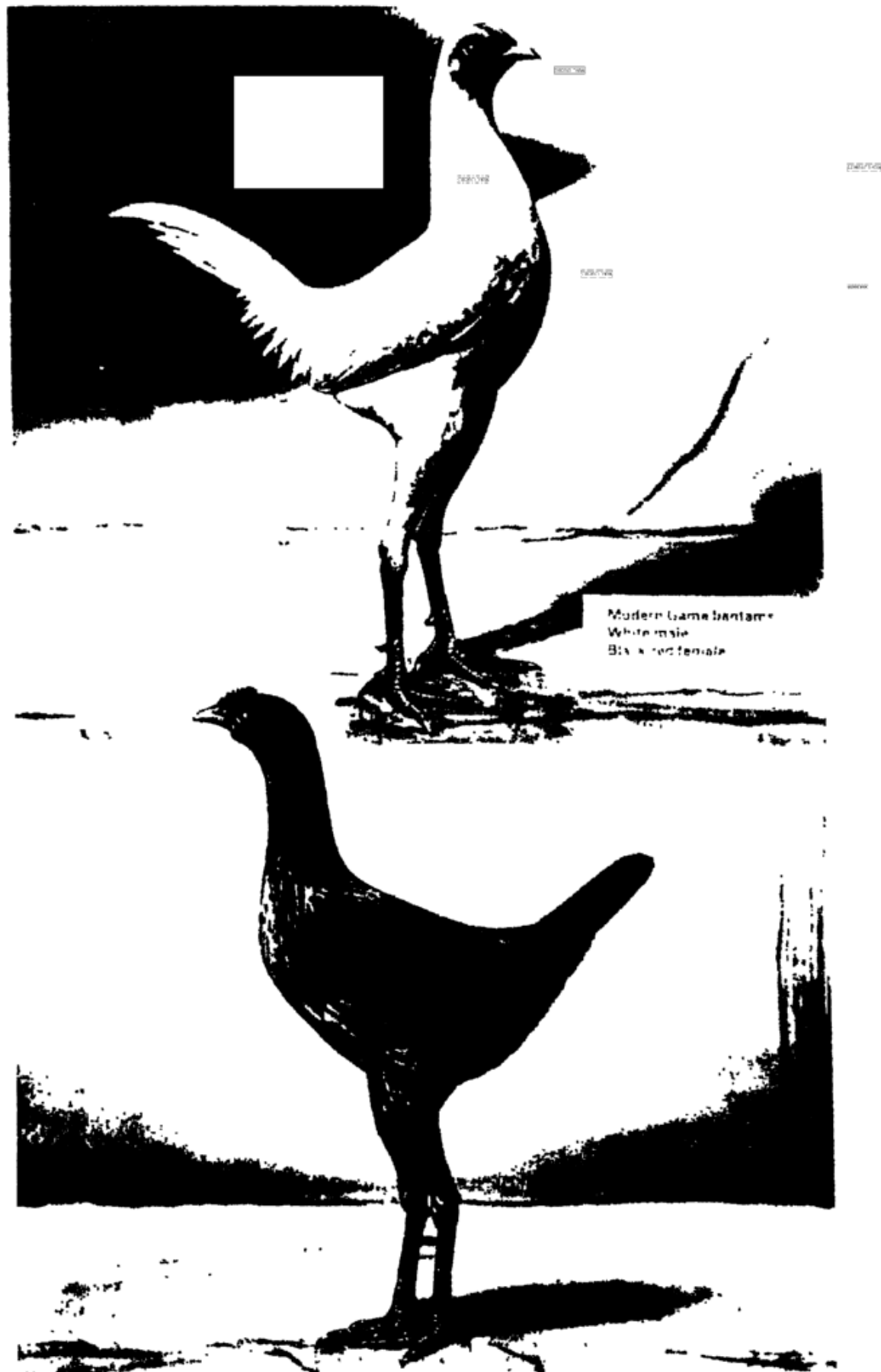
ועתה, אעתיק מעט ממכתביו החשובים (עם קיצורים ושינויים משלי):

לכבוד ידידי ורעי וכו', אחדשה"ט וכו'.
אשר ביקשת להעלות על הכתב ביאור ותיאור מבנה ה'תאים' המרכיבים את היצור החי, וההשלכות הישירות מכך לגבי פעולות ה'הנדסה הגנטית' ב'בעלי חיים' טהורים, תופעה אשר לאחרונה צוברת תאוצה בשיאים לא נודעו; האם מדובר בבילית 'גורמים' וחלקי זרע של ממש ממספר מקורות שונים? או דאיירי מ'גורמים' כאלו שהם רק בבחינת 'תוספת-כח' בעלמא? והאם קיימים מקורות הלכתיים, שאפשר לדמות מהם מילתא למילתא, ללמוד הסתום מהמפורש בנוגע לכל השאלות... (כאן האריך לבאר מהו 'תא' של חי, מה הם חלקיו, וכיצד דרך רבייתו וכו')... בכל 'תא' יש את אותו מנגנון המכיל את אותם אברים אטומיים הגורמים להתפתחות ה'תא', ורק

יד מכוונת מלמעלה היא הגורמת לכך ש'מ'תא' פלוני תתהווה יד ימין ולא יד שמאל, ומתא אלמוני תתהווה יד שמאל ולא יד ימין, וכן הלאה. את זו הטכניקה, עמלים החוקרים קשות, ואף הגיעו להישגים רשימים, לפתח שיטה של פיתוח 'איברים' מ'תא' בודד... וכך גילו שיטה היאך ניתן לייצר 'חי' שלם מכל תא שבגוף, ואפילו מ'תא דם' או מ'תא עצב' וכדומה. והיא הנקראת בפי אותם מומחים... 'שיכפול גנטי'... שיטה מורכבת ביותר... ע"י העברת 'גרעין תא' מה'חי' הרצוי - לכל 'נוזל תא' פונדקאי אפשרי... 'הנדסה גנטית' טומנת בחובה שיטות רבות [אני לבד מצאתי בס"ד, כחמש עשרה שיטות ואופנים בזה], אך העיקרון הוא, העברת 'גנים' מ'חי' אחד לשני, גם בין מין לשאינו מינו, לפי המטרות המסומנות ותנאי השיווק... בין אם מדובר ב'גן' בודד וחלקי, או בצירוף כמה 'גנים' נוספים, שכן לכל אבר דרושות תכונות רבות, ולכל תכונה - אחראי 'גן' מסוים. לדוגמא, בתוך אותו 'גן' האחראי על איבר העין, ישנו 'גן' מיוחד האחראי גם על צבע העין, וכיום ניתן 'להזמין' זאת מבעוד מועד, איזה צבע עיניים יהיה לנולד...

במובן ההלכתי, לעת עתה אקצר מאד, ורק אציין בזה כמה ציוני דרך וכיווני מחשבה אפשריים... יעויין עוד מה שאמרו בגמ' חולין סט ע"א, לגבי עובר שהוציא ידו והחזירה, שידו אסורה משום אבר שיצא ממתיצתו שלא הותר בשחיטה, ואחרי שנולד - בא על בהמה, ויצא ולד שמעורב בו עתה כח היד האסורה. ומסקנת הגמ', דמבלבל זרעיה, ואין אבר מוליד אבר - לכן אין לו תקנה לכל גופו. רואים ש'פסול שחיטה' מצד אבר אחד - מעביר את ה'פסול' אצל הדורות הבאים בכל הגוף

כולו, ולא רק באותו האבר, מכיון שה'גורמים' נבללים. הרי שגם אם מדובר בחלקו של 'גורם', הרי הוא משפיע על הגוף כולו. וכן היא המשמעות ממחלוקת רש"י ותוס' (סוטה מב ע"ב, רש"י ד"ה 'בר מאה' ותוד"ה 'מאה פפי') האם שייך שיהיה לאדם יותר מ'אב' אחד, ונחלקו האם שייך דבר זה במציאות טבעית של 'ביאה', האם יכולים להתערב מגורמי כמה אנשים יחדיו. אבל אי איתרמיא מציאות כזו - כמו בנידון דידן שמעריבים באופן לא טבעי חלקי 'גורם' הלידה' מכמה בני אדם או בע"ח, או אז גם לדעת רש"י תהיה התייחסות ברורה של 'מקצת אב' לגבי כל אחד ואחד מאותם ה'גורמים', למרות שמבחינתו של כל אחד מאלו ה'גורמים' - מדובר רק ב'חלק' אחד מני 'מאה' בלבד שיש לו בזו היצירה. וא"כ, בימינו שהדבר נעשה במציאות בעזרת מחט בזכוכית, נראה שגם מקצת 'גורם' - יש לו דין 'גורם' גמור מכל הבחינות... ובענין 'זה וזה גורם', אמנם נפסק (בטור יו"ד סי' ס') ש'זה וזה גורם' - מותר, היינו דוקא בדיעבד, אך לכתחלה - בודאי אסור (עיי"ש בש"ך סק"ה ועוד)... מה גם דלגבי צאצאי בן פקועה שבא על בהמה דעלמא, אמרינן בגמ' (חולין סט ע"א) דמדדן דין זוז"ג קא אתי. ויעויין בשו"ע יו"ד סי' יג ס"ד, דלהלכה אין להם תקנה בשחיטה לעולם, כי 'סימני השחיטה' חציין חייבים בשחיטה וחציין פטורים. כל זאת למרות שזוז"ג בדיעבד שרי ו'אין חוששין לזרע האב'. ובפרט אם אין הכוחות שוים או דניכר האיסור, יעויין מזה במשנ"ב (סי' תמ"ה ס"ק יב), דבזה האופן זוז"ג אסור. וכשהטומאה מצד ה'אם', כבר האריכו בזה הרבה אחרונים - לאיסור גמור, גם כשהזכר מצידו טהור (עיין חזו"א סי' י"ג ס"ק יא)...

תרנגולי "קרב" מהם מכליאים מיני תרנגולי בשר

תרנגולי "קרב" מהם מכליאים מיני תרנגולי בשר

...ובל' גן' ממין טמא שיוחדר בזרע מין טהור, הא ליכא למימר דאין חוששין לו, דהא בסופו של דבר, לאחר היצירה, ה'יד' או ה'רגל' הינן אבר של 'דבר אחר', ולא של זה המין הטהור, ובמציאות הוא קיים ועומד וניכר לעין כל בבירור, אפילו אם מצד המראה החיצוני הוא דומה ממש לאבר של זה הבע"ח במקורו. ויעויין בחידושי הגר"ח הלוי (הלכות מאכ"א פ"ג הי"א) דלמ"ד 'חוששין לזרע האב' לא שייך להתיר מדין זוז"ג, דהא מתהווה מינא דאב ודיניה כאבה... הרי דבנידון דידן, ידיעין באיברים מסויימים שבאו רק מכח האב לבדו, נראה דגם למ"ד אין חוששין לזרע האב' - הכא מיחש חיישין, דהא קיימים הם במציאות... וכאשר הדברים נעשים אצל ה'אם'... ועכ"פ לגבי התרנגולים, נעשות כל אלו הפעולות אצל 'גורמי התולדה' מצד האם... ואפילו איכא מאה גורמים, הרי שיש כאן מאה אמהות...

בעצם מושג החילוק בין תוספת כח לממשו של איסור, אנו מוצאים בדברי החזו"א (זרעים הלכות כלאים סי' ב, ס"ק טז): "למדנו שלש חוקות; אם מרכיב דבר שאין צומח אלא שהוא נבלע באילן ומטיב צמיחת האילן - מותר... ויש מרכיב שמתאחז ומולידין מין חדש, ויש מתאחז והפירי אינו משתנה, ושתי הרכבות אלו אסורין... ובתחילת חודש מנ"א תשנ"ח, הצעתי הדברים לפי מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א... והשיב לי תשובה כוללת: "באם ישנה איזו 'ממשות' או 'אבר' - ה"ז אסור. אבל באם זה רק נותן 'תוספת כח' - ה"ז מותר"...

ובמכתב נוסף הביא מספר 'גשמת אברהם' - הלכות חולים, רופאים ורפואה'

(ח"ב סי' ק אות ז) את תשובת הגרש"ז אויערבך זצ"ל (שהבאתי במאמר הנ"ל בצוהר כרך ו), ודייק מלשונו: "רבינו מתייחס לסכרא שנשמעה רבות... מצד רבים שטענו, שגם בהניח שמדובר ב'חלקיקי זרע', הרי כיון שהם כל כך זעירים עד שאינם נראים לעין אלא בעזרת מיקרוסקופ - אינם נחשבים לכדבר שיש בו ממש, ואין דינם כ'גורם'... ודוחה רבינו טענתם, היות שאנשים מטפלים באלו ה'חלקיקים' - הרי הם נחשבים ל'גורם'... וחילק שם בין 'כלאי זרעים' שאף התוצאה אסורה, לבין 'כלאי בהמה' שהאיסור הוא על הרבעת הגופות... אבל לענין קביעת מינו הטהור או הטמא, הרי הוא מורכב משני הגורמים, והצורה החיצונית לא קובעת כלום בעוד אנו יודעים שמקור זה הבע"ח ממין אסור...

והשתא נבוא חשבון בצורה נוקבת: האם צד חלקו של הזכר אינו תא 'גורם לידה' מובהק, כאשר יש בו רק את 'גרעין התא', ומדוע כינוהו בשם 'גורם', הלא כ'גרעין' אין בו יותר מאשר אותם 'גנים' השוכנים בחלקו הפנימי של ה'גרעין'... ומה הם א"כ ה'גנים'... אילו עוד 'גורמים' קיימים בחלקו של האב שבגללם נתייחס אליו כ'גורם'? הרי שברור... שה'גנים' הם הם 'גורמי הלידה' האמיתיים... גם אם היו המומחים... מצהירים על כך בגלוי שאין כאן משום 'גורמי לידה', אלא משום 'תוספת כח' בעלמא - לא היה לנו להאמין להם, כל עוד אינם מעלים זאת על הכתב בצורה רשמית... אך המציאות טופחת על פנינו, כאשר הם המעידים על כך במאמריהם הרבים... ובכל אופן, היות ויש כאן חשש איסור... ובפרט לאור הצהרת כוונותיהם העתידיות... האם עלינו להמתין עד שיוודע

בכירור שנעשו דברים בלתי הפיכים וגדולה המכשלה? ובאם קשה למצוא 'מין' המבורר בטהרתו גם על פי מסורת, אזי אין לחכות עד שיהיה קשה למצוא 'מין' טהור שאינו מעורב עם גורמים שונים מ'מין' טמא... ועלינו לעשות 'משמרת' שלא יבואו חלילה לידי מכשולים... וכמו שאמר לי הגאון בעל 'שבט הלוי' שליט"א: 'אינני הולך לאסור כלום, אבל אני אוהז להלכה - שצריך כבר מיד לעשות פיקוח'.

והנה באים עתה 'זני תרנגולים' חדשים... כמו הזן הנקרא 'אולסטאר' אשר... מגיע תוך חודשיים ימים למשקל שיא של ארבעה ק"ג (תרנגול רגיל מגיע בזמן זה לא יותר למחצית ממשקל זה), עם 'חזה' מוגדל בצורה מדהימה, כאשר הדבר ידוע במוצהר שעופות אלו 'מהונדסים'... וכל הדיונים על 'מסורת' בשינויים בגופו של עוף הם רק בשינויים שבאו באופן טבעי... אבל כאן אנו יודעים במוצהר - שעוף זה 'מהונדס' ע"י הגורם האנושי, ואין לנו שמץ של מידע מהנעשה בחדרי חדרים של החוקרים... וכן הזן החדש הנקרא 'טיטאן', שיש בו ניגודים טבעיים... 'חזה' ענק לעשיית 'שניצל'... ורגלים קטנות מאד..."

ועור מכתב חשוב שלח לי, ובו מתייחס למה שכתבתי ב'צוהר' הנ"ל: "לכבוד וכו'... ראיתי מאמר שפירסם בקובץ 'צהר' כרך ששי, בנוגע לשאלות שעוררנו לפני קרוב לשנתיים ימים, בענין כשרות העופות והביצים של ימינו... כעיקרון, מאד לא נוח לי לפלפל בדברים אלו בעת הזאת, כאשר הדברים כבר מונחים על שולחנם של גדולי הפוסקי הדור שליט"א... אלא שנוכחתי לראות... בגליונות שונים של חידו"ת מודפסים פרטים רבים, גם בשמי, דברים שהם פשוט תלושים לגמרי

מהמציאות... וגם מאמרו זה, משותת רובו ככולו, שלא באשמתי, על אלו הפרטים המעוותים והמסולפים... באתי להעמיד מקצת הדברים על דיוקם... תחילה אשאל... האם אכן נראה לו, כי כן ראוי להיעשות, לתת לגויים או לאינם שומרי תומ"צ, לבחוש בקדירותינו, ולערב 'חלקי זרע' מין בשאינו מינו... אפילו יהיו כל המינים שבתערוכת - טהורים ע"פ מסורת ברורה מדורות, האם ניתן להעלות על הדעת שמראש ניתן להם הסכמת 'גורפת' וחופש דרור לכל פעולותיהם המסועפות, עד כדי להעלים עין מכל זה ביודעין ולכתחילה בלי פיקוח, שאפילו לא נדע מהנעשה? ...הלוא מהרגע הראשון לא היו דברינו אלא על הצורך לפקח על הענינים מקרוב... ולא לאסור דבר כל שהוא... גם אם לא נחטט בעברם של כל אלו הזנים שכבר יש עליהם 'חזקת כשרות'... האם זו סיבה מצדקת להרשות להם לייצר זנים חדשים מהם גם משונים ביותר, האם ניתן אכן להחשיב את אלו העופות כ'בעלי מסורת'...?

עתה יבוא דברינו לגופו של עניין... לפי סדר מכתבו: הכותרת שסיגנן למאמרו 'בענין שינויים בגוף התרנגול שלנו', כודאי נתכוין למושג הכללי שמאחורי משפט זה, ולא בדוקא מהנקודה המסויימת הנוגעת לענייננו, דלא איירי כלל מסתם שינויים מזדמנים, אלא משינויים שידוע שהם תוצאה ישירה מהכלאה בין מינים שונים...

מש"כ בהקדמתו 'והנה בתקופה האחרונה ועוד לפני, קמו עוררין לטהרת התרנגול שלנו וכו', גם כזה כודאי היתה בכאן פליטת הקולמוס שלא במתכוין, שהרי לא על התרנגול שלנו קמו לערער, ואיזה שינויים נמצאים בכלל בתרנגולים שאנו רגילים בהם מימים ימימה, אלא רק ב'זן'

זה או אחר שידוע לנו שהשינויים שבהם נקבעו במתכוין ע"י הגורם האנושי, ורק לגבי אותם מינים... אנו שואלין; היאך יתכן לומר על תרגולים היוצאים מבית היוצר חדשים לבקרים, שאלו הם התרגולים שלנו הידועים, ועוד יש עליהם 'מסורת-טהרה' ברורה מדור לדור? הלא אתמהה... וכל אותן שאלות מזה הסוג בדין זח"ג שנתעוררו בעבר, מדובר היה בזנים חדשים כתוצאה מ'הכלאות טבעיות' בלבד, וצד קולא היה לדון בהם, דגם בעופות 'אין הטמא מתעבר מן הטהור' (עיין בפת"ת פב סק"א ועוד), ומכך שהתעברו מינים אלו זה מזה - היה מוכח ששניהם טהורים... אמנם כהיום, כאשר המדובר הוא ב'הכלאות גנטיות' ע"י צירופם של 'חלקיקי זרע' מסויימים ומסומנים הבאים מ'מינים משונים', באופן שאין הבעל חי מעורב כלל בבחירת בן זוגו לפי רצונו ומאוייו, מעתה כבר אין כל ראייה מזה העיבור, שמדובר בשני מינים טהורים, שהרי הוולד-נוצר בעל כרחו...

במש"כ 'שבדיקת חילוק האצבעות היא רק כשאינו יודע אם הוא דורס, אבל במין המוכר לנו שאינו דורס, אם ימצא אחד חולק אצבעותיו - לא נדינהו משום כך כדורס'... אינו נראה לי כלל וכלל, דהרי... ישנה מציאות של 'מסורת בטעות', גם במין שהיה 'ידוע' זה מכבר בטהרתו. חוץ מלגבי מין ה'תרגול', שלגבי עצם טהרת ה'מין' נאמנים דברי חז"ל שהוא כשר ולא יועיל שום ערעור בדבר... אלא שבזה גופא, אכתי איכא למיחש במין הדומה, שבאמת אינו מין 'תרגול'. וכך הוכיחו התוס' (חולין סא ע"א, תוד"ה 'הדורס') נגד שיטת רש"י, 'שהרי גם תרגול עושה כן', ולכאורה מה בכך, הא אפשר נתברר לנו בזה שהתרגול הוא מין טמא,

והרי לא נתפרשה טהרתו בתורה או בנ"ך במפורש. אלא דפשיטא, דמאחר שנקבעה מסורת טהרת התרגול ע"י חז"ל, כבר לא שייך לערער על עצם מין ה'תרגול', דבודאי הוא כשר, ורק יש לחשוש משום איחלופי במין הדומה. ובימינו אשר בעיית ריבוי התערובות בצורות שונות ומשונות פושטת... ואיכא חשש גדול בנוגע לטהרתם של מיני התרגולים השונים באין אתנו יודע מה טיבם; האם אפשר לומר שהם 'אותם התרגולים עליהם הצביעו חז"ל בטהרתם? האם במקום שיש ריעותות וידיעות ברורות שיש גישה חפשית לאדם שיתערב ויחליט מה יהיו המרכיבים של ה'זרע', האם נוכל לומר שזהו אותו תרגול וכו'...

עצם המושג של עוף 'דורס', אינו חייב לקבל ביטוי דוקא ב'מעשה דריסה' בפועל - יעויין בש"ך הארוך סי' פב, דלא ראינו אינו ראייה, דהא אפשר ד'דורס' הוא רק לפרקים רחוקים מאד. וכך אנו רואים בכמה מיני דורסים, ש'טבע הדריסה' רדום אצלם ואינו מתממש כלפי חוץ בפועל... רק שכל עוד לא נתגלה הדבר - אין עלינו לחשוש מזה. אבל אחרי שנתגלו ריעותות וספיקות שונות... האם נכשיר במין זה 'סימני טומאה' רק בשביל שמין ה'תרגול' בכללותו ידוע כ'אינו דורס', מה גם דאיכא כמה מיני תרגול טמאים...

אודות מה שהביא דברי הפוסקים שהסיקו להתיר את התרגולים מ'קוברייצי"י'. דהנה כבר ידוע שגדול המתירים בזה הלא הוא מרן בעל הדברי חיים מצאנו זי"ע (חיו"ד מה-מו)... לעומת זאת יעויין בקונטרס 'כנפי נשרים'... שגם הרה"ג הצדיק מו"ה חיים צאנזר נ"י שהתיר אותם מתחילה, היה רק עי"ז שהעידו לו אנשים מארה"ק, וטעו בחשבם כי דומים

העופות האלו להקיביריצי, אבל כעת נודע לו כי האמת אינו כן, וכבר נדפס בשמו לאיסור בספר 'דרך הנשר'... אשר אחרי שהדב"ח כבר הנהיג בעופות אלו היתר גמור, וכ"כ לחם להחיותם... ששלח להביא דוגמא מעופות אלו מעבר לים עם הרבה טירחא... עדיין היה מהפך כל ימיו בזה הפסק אם אכן מבוסס היה ע"פ מקורות אמת, ואך לעת זקנותו סתם כל ההיתר בזה... וזה עצמו יוכיח כמאה עדים, עד כמה ראו כל אותם ראשונים כמלאכים בחומרה רבה את כל אלו פרטי הדינים אשר יש מהם הנראים לפעמים לכאורה כפכים קטנים חלילה...

...החת"ם כתב בתשובה (ח"ב מיו"ד סי' עד), שאפילו בפעם אחת ש'חלק אצבעותיו' - נאסר עוף זה מיד... וכן מפורשים הדברים גם בפי' חגורת שמואל על הלבוש... דסגי בעוף אחד שדרס או חלק אצבעותיו - לפסול בגינו את המין כולו, דליכא עוף טהור שיעשה כן אפילו פעם אחת באקראי. ועכ"פ בגידון דידן, שאנו רואים בבירור לגבי אותו 'קו ייצור' מהזן ה'לגהורין', שנשתנו כולם בטבעם לחלוק אצבעותיהם שתיים לכאן ושתיים לכאן, וכל עיקר תמיכת וביסוס עמידתם ע"ג המוט הוא בדוקא בעזרת האצבע יתירה. נראה לכאורה בפשיטות כי אין כיום מי שיתיר אכילתן של אלו העופות או ביציהן...

בנוגע לאותן דגי 'קרפיון' שהוצאו מהם ה'גנים' האחראים על צמיחת הקשקשים, במטרה לחסוך את טירחת נקיונם של הדגים. בשעתו הצעתי את שאלתי בזה במכתבי לגאוני פוסקי הדור [מיום י"ג בסיון תשנ"ח]; בהיות דגים אלו משריצי ביצים... כרוב הדגים הטהורים... נמצא שלפי דעת התוס' בנדה (נ' ע"ב ד"ה

'תרנגולתא דאגמא'), דס"ל לגבי עופות דלא אמרינן בהו ד'טמא היוצא מן הטהור - טהור', דהא מעפרא קא גבילי. א"כ הוא הדין לגבי אלו הדגים, בפרט ש'סימני דגים' (שלא כבעופות) הם בודאי מדאורייתא... ובימינו שניתן גם לקבוע 'סימני טהרה' במיני דגים טמאים, כפי שכבר עשו אצל ה'צלופח' הטמא שהצמיחו בו 'קשקשים' בעזרת החדרת 'גנים' של 'קשקשים' מדגים טהורים בתוך זרעו, אף יתכן שנצטרך להנהיג חובת מסורת גם בדגים... מן הגרי"ש אלישיב שליט"א [בתחילת חודש מג"א תשנ"ח]... השיב לי; ש'דגי הקרפיון ללא הקשקשים - כשרים הם, מאחר דיש המפרשים את דברי התוס' באופן אחר, אבל בודאי אסורים הם באכילה'. באותו שבוע... סוחר גדול שהיה עמי בקשרי 'כשרות'... שאל גם הוא את הגרי"ש שליט"א, האם מותר לו לשווק את אלו הדגים, והשיב; שדגים אלו כשרים הם, אבל אסור למוכרם. גם מרן בעל 'שכט הלוי' שליט"א אמר לי [בחוה"מ סוכות תשנ"ט] שאם כי דגי קרפיון ללא קשקשים - כשרים הם (כמו שכתב בשב"ל ח"ז קכא, שדברי התוס' בנדה - תמוהין הם עד למאוד, ואין פסק ההלכה בזה כדעתם), אך לכתחילה, בודאי יש לחוש ולהמנע מאכילת דגים אלו.

אני שב ומאשר בזה את אשר ראוי עיני... כיצד תרנגול זכר מהמין הנזכר עם כל אותם שינויים מופלגים, מעכב את מאכלו ברגלו בעת שנגס בחזקה בבשר חבירו שמת, ומחמת קושי הבשר עיכב מאכלו ברגלו... לקרוע ממנו נתח בשר... ודברי הפמ"ג (משב"ז סק"א) ידועים דלהלכה למעשה יש לנו להחמיר ככל השיטות והפירושים ב'דורס'... ודברי הזב"צ

(פכ, ז) דב'מין התרנגול' מקילין בזה וכו'...
הני מילי דוקא כשידעין שהיא אותה
'תרנגול' דייקא שהיה בימי חז"ל, דעל זה
יש סמך לקולא מכח עדות התוספות שאותו
תרנגול גופא היה עושה כן. אבל בימינו
שמעריבם מרכיבי זרע בידים, הרי שזה
אינו אותו 'תרנגול' שבימי חז"ל, וגם אם
נאמר שטבע ותכונה הג'ל שרי אצל התרנגול
דאין מהותו טבע של 'דריסה', אבל בכה"ג
הרי ברור שתכונה זו הגיעה מכח טבע
של עוף אחר הזר לו, אשר אצלו הוא ממש
טבע ומהות של 'דריסה' אמיתית, לכן בזה
גם הזב"צ יודה דאין כלל מקום להקל
בכך.

לנבי ה'תרנגולת הנשרית', שכב"מ הביא
הדעות בזה מדר"ת (ס"ק לג), דאם
עכ"פ יש שני שינויים, שצווארן ערום
מנוצות וגם אדום - יש לאסור... ה'תרנגולת
הנשרית' המצויה היום ע"י הנדסה גנטית,
מצבה גרוע אף יותר משני שינויים אלו:
לא מדובר רק בסתם צוואר אדום, אלא
הוא גם משחיר בעת כעס או התרגשות...
האדמימות מתפשטת מהראש כלפי מטה...
כדם הניגר... עד לזנב... הזפק גדול בצורה
מוגזמת ביותר גם שלא בשעת האוכל, יעויין
בענין זה בדר"ת ס"ק ח"י... כל החלק
התחתון של אלו העופות חלק מאוד, וגם
אין בו זכר לסימני שרשי נוצות כל שהן.
וברור שמין 'תרנגול' זה יוגדר כ'מין' נפרד
בפנ"ע...

בהזדמנות זו, ברצוני להגיב על כמה
פרטים בולטים המובאים
בענין זה ב'בנין ער' (קובץ א' ניסן התשנ"ט)
שאליו התייחסת במאמריך: מש"כ שגם
לאחר שמתבגרת התרנגולת - נשארת היא
בגוף קטן וקל'. תשובתי: ...גוף קטן' אינו
מהווה שינוי המצריך מסורת... מש"כ

'פורשת כנפיים לעוף במרץ וכו'. תשובתי:
אכן כאן מדובר בשינוי מהותי מצד התרנגול,
המשייכו ל'תרנגול בר' מובהק... מעופן
הפראי הוא אכן מעבר לכל דמיון... לאחר
השחיטה היו ממשיכים לעופף כשהם בלי
הכרה, היו פוגעים בפניו של השוחט או
בסכינו, והנבילות היו מעופפות ומתערבות
עם הכשרות... גם בפרוטוקול ממושב ביה"ד
של הבד"ץ העדה החרדית... יש סעיף מסכם
המצביע במפורש בנוגע לשינוי זה דמצריך
'מסורת' מדינא... מש"כ 'אוכלות כשר שאינו
מבושל ואפילו מבשר חברותיהן וכו'.
תשובתי: אכן כך היא המציאות האמיתית,
ומדובר באכילת חתיכות גדולות של בשר...
מש"כ ש'היא מפחדת מבנ"א וכו'. תשובתי:
תופעה זו כבר מובאת בפוסקים כריעותא
(יעויין דר"ת ס"ק ה), אבל לא נראה
שריעותא זו לכשעצמה מהווה שינוי...
מש"כ 'בסיס כרכולתה גם מאוד וכו' וגם
אין הבדל בגודל הכרכולת בין הזכר לנקבה
כו'. תשובתי: ישנם שני שינויים מופלגים
בין הזכרים לנקבות, שאצל הזכרים היא
גדולה יותר, וגם קשיחה וזקופה. גם לנקבות
יש כרכולת גדולה אמנם, אך היא רכה
ונופלת הצדה... מש"כ 'חסר לתרנגול אצבע
ה'דרכן' וכו'. תשובתי: תופעה זו קיימת
אצל כל המשקים המבויתים... מחמת גילם
הרך, 'דרכן' זה לא הספיק עדיין לגדול...
גם מוציאים את ה'גנים' השייכים לכחלק
זה כדי שלא יזיקו ב'נגיחות' זה לזה...
מש"כ 'מוציאים לעתים ביצים העשויות
בתבנית 'כד וכד' וכו'. תשובתי: אכן זוהי
ריעותא גדולה... מש"כ 'לעיתים רבות רואים
שמחלקת אצבעותיה שתיים לכאן ושתיים
לכאן'... תשובתי: אכן ישנם 'זנים' העושים
כן לפעמים כמו שמתאר כאן, אבל הזן
שאני מתלונן עליו הוא זן שמצויה בו
'חלוקת' אצבעות' כמעט בתשעים אחוז...

עד שאפשר לומר עליו שטבעו הוא תמיד לחלוק אצבעות שתיים לכאן ושתיים לכאן, ורק לעתים מחלק שלש לכאן ואחת לכאן כתרנגול טהור רגיל. וגם כשניסיתי להכריחו לעמוד כתרנגול רגיל - לא הצליח ולא היתה לו יציבות בעמידתו וגופו החל מתנדנד ע"ג המוט אחורה וקדימה. דברים אלו מתועדים וכו' והם בבחינת אין החי מכחיש את החי (אח"כ הראה לי אותם בפרוטרוט).

עֵתָה אתייחס למה שכב"מ השיב הוא במאמרו לכל אלו הטענות... (א) אלו ה'מטילות' אינן סובלות מכחישות בשר. אדרבה, כוחן רב מאוד בפראות לא נודעת. הן מעופפות מבנין לבנין, ומהלכות באומץ רב על גדר דק בגובה בנין רב קומות. (ב) ה'מטילות' שמציין שהובאו לפניו לשחיטת כפרות, שהיו כבודות משקל, בודאי היו באותו ז'ן הנקרא 'רוק', אשר אפילו הנקבות ממנו מוכפלות במשקלן מהתרנגול הרגיל... ולא מדובר באותו ז'ן 'לגהורן', או 'לגהורן המעורב'... (ד) לגבי מש"כ שיש להן נוצות דלילות; זו הוכחה נוספת שהבדיקה שנעשתה ע"י כב"מ, היתה באותו ז'ן הנקרא 'רוק', שכן נוצותיו נושרות מרוב שומן. לא כן ה'מטילות' המדוברות, אכן גופן דל במשקלן, אבל נוצותיהן ארוכות ומנופחות, וזה משהו להן מראה חיצוני כשל עוף בעל משקל רגיל. (ה) כנ"ל מוכח גם ממה שהכחיש את תופעת ה'אצבעות הדקות', שכן אצל ה'רוק' אכן האצבעות עבות במיוחד... (ז) מש"כ שתופעת ה'צפרניים הארוכות' נובעת מרוב עמידתן הרצופה על רצפת הלול... הדבר לא נראה לי... באשר כך הן נולדות, וזה ניכר אצלן עוד בקטנותן ממש. אבל האמת היא, שזה פשוט לא מציאותי כלל וכלל, שבשונה מהעבר, שהתרנגולות היו משוכנות בתוך תאי

הסוללות, הרי שכהיות הן מסתובבות בחופשיות מוחלטת בכל השטח הרחב של הלול, ורק לקראת הלילה הן שבות למתקני ההטלה המותקנים במיוחד לשם כך בתוך מרכז שטח הלול. כך שברור שהמציאות מכחישה השערה זו מכל וכל... (ט) לגבי מש"כ שמה שאוכלות בשר מת אין בו בעיה... ואני אומר שמי שלא ראה אכילה פרוצה זו של בשר קשה כל כך, לא יבין מהות השינוי בזה מעצם המושג הרגיל של 'אכילת בשר' שהיתה כתרנגולים מאז... (י) מה שיש אומרים שקולו של זה התרנגול משונה, הנני דוחה את הדברים מכל וכל. (יא) לגבי הביצים שבלי צורת 'כד וחר', ציטט בזה את דברי הפמ"ג בשם הלק"ט, דדי כחוט השערה וכו'... כל דברים אלו הם לענין להכשיר את הביצה באכילה... אבל זה לא מוריד מאומה מעצם חומרת השאלה, מה קרה בזה המין? והרי מדובר בשינוי מהותי שלא היה לפני כן... (יב) לגבי תופעת 'חלוקת האצבעות'. באם יש לכב"מ ספיקות בזה, אדרבה, תעדתי הכל... וכאם ירצה יוכל לראות כל זאת במו עיניו... שניסינו להעמיד בכח את אלו ה'תרנגולות' בסדר חלוקת אצבעות כשר כתרנגולת רגילה שלש לכאן ואחת לכאן - ולא צלח הדבר כי אם ע"י שני אנשים, שהיה האחד מחזיק בגוף ה'תרנגולת' והשני מסדר את 'אצבעותיה' ע"ג המוט, וגם זה לא ארך יותר מעשרים ושמונה שניות (מדודות), ומיד כשהרפינו ממנה והחלה ללכת - החזירה את אצבעותיה למצב הקודם של שתיים לכאן ושתיים לכאן. גם בשעה שעמדה בצורה כפייתית באופן הנ"ל, שלש לכאן וכו', ניכר היה ביותר, שאין לה יציבות בעמידה וכו'. ואצל שאר התרנגולים, מה שאנו מוצאים לפעמים שיחלקו שתיים וכו', אין זו חלוקה אמיתית המורה על טבע

דריסה', וכפי שאני מגדיר זאת כ'נפילת' אצבעות' בעלמא מחמת כורח הנסיבות... ומורי הוראה חשובים שראו הדברים שתיעדתי - נודעו עד לעומק נשמתם... (יח) מאד לא הבנתי מה ששוב עשה השוואה בזה עם דין 'תרנגול שנשתנה', דהרי זה ברור שמינים אלו מהונדסים, וכל השאלה היא עם אילו גורמים הם מהונדסים... ומה שייכות יש בכאן ל'קלוט' במצי פרה', ושאלתו אם גם אצל ה'קלוט' יאסרו בעבור זה את המין כולו. שכן כאן ברור שהוא מין 'לגהורן' משונה, ורגלים לדבר ששינוי זה בא בעקבות יד מכוונת של אדם... והיכן היא אותה 'מסורת טהרה' שבזה העוף... (כא) לגבי מש"כ שאצל התרנגול - האצבע יתירה גבוהה יותר משאר האצבעות; אני ממליץ לכת"מ לצפות בתיעודי... היא שאלו ה'תרנגולות' - ה'אצבע' היתירה היא ממש באותו גובה של שאר האצבעות, ופעילה וגמישה עוד יותר מהן, במיוחד כאשר היא מעבירה אותה מפעם לפעם לעברו הקדמי של המוט, ומייצבת את עמידתה בעזרת אצבע זו... (כב) ומש"כ אודות פעולות ה'הנדסה הגנטית' שהן נעשות ב'עובר במצי אמו' ו'אפרוח בביצתו'; הדבר פשוט אינו נכון, כי הדברים נעשים כהיום כ'זרע' עצמו (כמובן שיש גם אופן בעובר, אך כבר לא היום, ואלו דברים מוכחים וספרי המדע מלאים מהם).

באופן כללי, איני מבין בשביל מה לחפש סברות וניחושים מצד מה נובעים כל אותם עיוותים... הרי מי שרואה אותם... רואה בעליל שמדובר בטבע של ממש, א"כ מאי נ"מ לן מצד זה נובע... בשעה שיש ריעותא במציאות של הנדסה גנטית... ומכאן ועד לבוא ולומר בשוויון נפש 'אין כאן כלום', זהו חוסר ידיעת המציאות הפשוטה,

וחבל שאנו רואים דברים מודפסים, מבלי לדעת שמן מהמציאות הקיימת... (כו) ומאוד אתפלא מש"כ שלא הבין דברי הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א במה שאמר 'גם אם אין כאן איסור - מאן יימא לן שאין בכאן טמטום הלב', ושאל כב"מ, מאי שנא מ'טמא היוצא מן הטהור'. והחילוק פשוט מאוד, דהתם אביו ואמו טהורים, והכא יש בכאן גורם טומאה במשמע, ובאנו לידי דין זוז"ג כשהאיסור ניכר".

והרי חשובתי אל שני הרה"ג הנ"ל (בהשמטות גדולות וקיצורים): ...החומר ששלח לי הרמ"מ לובין - הוא חמור ביותר, כי מראה מקורות מוצא עופות המצויים עמנו היום, מעופות הנחשבים מבחינה מדעית ממין תרנגול, אך באים ממקומות רחוקים שאין בהם מסורת ישראל כלל, בחלקם מופיעים שינויים מפליגים ממראה תרנגול שלנו, וחלק מהם איבדו 'תוריתא דתרנגולתא' לגמרי ואין להם מראה תרנגול כלל (ואף אם יש - מאן יימא לן דלא הוי תרנגולתא דאגמא או תרנגולא ברא)... יש באותם זנים שינויים מפליגים, כגון רגליים ממושקות או רחבות, כתפיים מוגבהות (כשל נשר), מראה עיניים של עוף דורס, מקור עבה, זלילת בשר בני מינם ועוד.

זני ה'קורניש' ו'רוק' המעורבים במיני התרנגוליים מהמזרח הרחוק, מצויים גם במשחטות הידועות, ויש לברר ממתי התחילו להגיע מאנגליה ואמריקה לשחיטה בארץ ישראל, והאם הביאום בשעתו לפני הגדולים, והאם התירום לבוא בקהל התרנגולים... בחשובת כת"ר אלי שיער, שהמטילות שלקחתי היו ממין שקראת לו 'רוק', שהם המין הנפוץ בתרנגולות המטילות. אם כוונתו למין הנקרא 'פלימות'

The experiments made to measure procedures
 1. The experiments made to measure procedures

פרסומת בכתב-עת לחזמנת סוגי תרגולים מפותחים למשק בהם – זנים ערומי-צואר וארוכי רגלים – לפי הזמנה מראש

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה-

החפשה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

רוק' שממנו פותח מין המטילה 'רוק לבן', אדובה בפרסומים ששלח לי הרב לובין, נאמרה הודאת בעל דין מפורשת שהוא פותח ממני תרגולי-בר מהמזרח הרחוק ('מלאי', 'אווא', 'דומיניקני', ועוד), וא"כ מין זה עצמו צריך בירור.

דוקא בגן 'לגהורן' איננו מוצא שם בפרסומים שום ריעותא. בניגוד לזנים אחרים, לא ציינו שם שום זן או מין אחר ממנו פותח הזן. כמו כן הם כותבים שפותח בעיר 'לגהורן' היא 'ליוורנו' הידועה באיטליה. והרי מסורת העופות בליוורנו ידועה וחזקה, הביאה הרב חיד"א במחבר"ר ונראה שסמך ידו עליה, וכן יש בידי צילום מספר 'זבחי כהן' [רבי יצחק הכהן, ליוורנו התקצ"א] שם מצויירים וכתובים שמות עשרות עופות בר טהורים לפי מסורת ליוורנו (ביניהם טווס, פסיון, דרור הבית ועוד), ומסתמא אפשר עדיין לברר בין יוצאי איטליה האם היתה להם מסורת לזן 'לגהורן'. אמנם לפי מה שהראני הרחי"כ, דוקא במין ה'לגהורן' נמצאו חולקי האצבעות המובהקים, ודורסי האפרוחים הפראיים, א"כ צ"ל שכאן בא"י ערכבו בו מינים אחרים, ואזיל לה מסורת ליוורנו (אם היתה).

בראש ובראשונה אודיע שכל דברי במאמר הנזכר, התבססו על קלא דלא פסיק שהסתובב במקומותינו, אודות שינויים שחלו בתרגולות המטילות המצויות בינינו, ובעל הקול לא חילק בין סוגי תרגולות למיניהן. ועל כן הסתמכתי על תצפיותי בתרגולות המצויות הבאות תחת ידי, להסיק שאם באילו שאצלי לא מצאתי שינויים, כך גם אין שינויים מהותיים בכל מין התרגול המצוי בארצנו. מלבד זאת כיון שקראתי בפרסומי חכה"ט, שרוב

העופות במשק הביצים הם מזן 'לגהורן'... לכן חשבתי שסתם תרגולות לבנה שאקח ממשק ביצים תהיה שייכת לאותו המין. והיות שראיתי שחלוקת האצבעות באותן תרגולות שלפני, היא רק 'נפילת אצבעות' כלשונך הזהב, או עיוות אצבעות כמו ששיערתי, דחיתי את הלעז שהבנתי שהוציאו על כלל התרגולות שיש מהן חולקות אצבעות, מתוך הבנה שמה שדיברו - התכוונו לחלוקה שכזאת. כמו כן לפני שכתבתי, ביררתי ושמעתי מרבנים מומחים העוסקים בשחיטה בגופי כשרות ידועים ומקובלים, שעד כמה שידוע להם, אמנם במקומות רחוקים ונעלמים עוסקים בניסויים אלו, אך עדיין לא הגיעו העופות הללו למחוזותינו ואינם עולים על שולחנו... אך ודאי וודאי שעתה אני מסכים ומודה (ובפרט לאחר מה שהראיתם לי את המציאות האמיתית והמצב בשטח), שאם נתברר שכבר מגיעים למקומותינו מהתרגולות המהונדרסים, חובה עלינו לעצור את הנגע בטרם יפשה, ויחל הנגף לפשוט בעם, ואם לא בכל מקום - לפחות במקומות שישמעו לנו ויהיו בשליטתנו, כפי אשר יורו גדולינו שליט"א, לאיסור ולהיתר. שהרי עתה הוא הרגע האחרון שעוד אפשר אולי לעשות משהו, ולהפריד את המשפחות המיוחדות מהפסולות, ולדעת איזו לקרב ואיזו לרחק, בטרם יתערבבו כל המינים זה בזה בלי תקנה.

מה שהתלוננת שכביכול אני מתעלם מכל השו"ת לאיסורא שמילאו הגאונים הפוסקים בנידון, ושאיני מתייחס לעניין בחרדת הקודש ויראת ההוראה בה התייחסו הם... אני מסביר עצמי בכך שמאמרי הוא מאמר סקירה, וכמדומני שהבאתי את כל אשר השיגה ידי, האוסרים

והמתירים מערכה נגד מערכה... גם בנושא ההנדסה הגנטית הבאתי כל מה שמצאתי כתוב, והוא בסך הכל שתי תשובות, הגר"מ שטרנבוך שליט"א, ולהבדיל בין החנים, הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שהבנתי מדברי שניהם שאסרו בטמא או בולד טמא שקיבל סימני טהרה באופן גנטי, אך טהור אין תערובת הגן אוסרת אא"כ תשנה את סימניו. ולמעשה מחמת טמטום הלב - יש למנוע החדרת 'גנים' טמאים. וברור שהתשובות הנ"ל הן רק התחלה וראש פרק לנושא, ועוד אין בידינו פסקים רחבים וענפים בנושא, ועדיין מצפים אנו לפוסקים שיבואו וימשיכו להעמיק להרחיב ולפרט את הנושא לפרטיו, כדי שנוכל לדעת דבר לאשורו. ולמסקנה דמילתא, יש להגיע לפסק הלכתי

כולל מכל גדולי הדור בדין ההנדסה הגנטית, ואז להושיב חבר ת"ח שיכרר את מצב התרנגולים (והבהמות) כהיום, לבדוק מה מקורם, להחליט אלו מינים כשרים, ואלו בעייתיים. וכן לסדר מעתה השגחה מכאן ולהבא, על כל מין חדש, ע"י לחץ על ה'מגדלים' שגופי הכשרות לא יכשירו מין הנוצר בלא פיקוח. ובינתיים, עד אז צריך כל גוף כשרות לברר מקור השיוק שלו, ושוחטים פרטיים צריכים לשים לב בפרט בחנויות חיות מחמד או פינות חי שלשם מגיעים רבים מהמינים המהונדסים.

ובמהרה בימינו נשמע קריאה הגבר שתבדיל בין חשכת הגלות בה אנו נמצאים, לבין אור הגאולה בקרוב.

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

צהר - (אהל אבי עזרי) דבורקס, אליקום בן ישעיהו אריה לייב (עורך) עמוד מס': 405 הודפס ע"י אוצר החכמה